

2015-10-07

Kommunstyrelsen

Dnr Kst 2014/458

Tak över huvudet - en mänsklig rättighet - svar på motion från Nikoletta Jozsa (FP)**Förslag till beslut**

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunstyrelse och kommunfullmäktige

1. Motionen bifalls genom att socialnämnden får uppdraget att utreda de föreslagna åtgärderna tak över huvudet-garanti respektive bostad först-metoden.

Ärendet i korthet

Nikoletta Jozsa (FP) har i en motion föreslagit att Järfälla bör förstärka sitt arbete med att bekämpa hemlöshet genom att införa Bostad först-metoden samt utreda en tak över huvudet-garanti. Socialnämnden konstaterar i sitt yttrande att man ser positivt på motionens förslag men att ett framgångsrikt införande är beroende av insatser från fler aktörer. Vidare anförs att metoden bostad direkt är resurskrävande.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att motionen bifalls i meningen att socialnämnden ges uppdraget att utreda de föreslagna insatserna för att ta fram ett bättre underlag för ställningstagande.

Handlingar

1. Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2015-10-07
2. Motion 2014-11-28
3. Beslut Socialnämnden 2015-04-13 § 51

Bakgrund

Nikoletta Jozsa (FP) har i en motion föreslagit att Järfälla bör förstärka sitt arbete med att bekämpa hemlöshet genom att införa Bostad först-metoden samt utreda hur en tak över huvudet-garanti kan införas. I motionen anförs att det är angeläget att arbeta långsiktigt för att motverka hemlöshet och att de föreslagna metoderna är enligt motionen etablerade sätt att arbeta på som har visat sig ge önskad effekt.

Socialnämnden har i sitt svar antagit socialförvaltningens tjänsteskrivelse som yttrande över motionen. Av förvaltningens yttrande framgår att man ser positivt på motionärens förslag men att man anser att frågan beror på fler aktörer än socialförvaltningen för sitt förverkligande – inte minst bostadsbristen i stockholmsregionen pekas ut som ett stort problem i sammanhanget. Förvaltningen påpekar att man i nuläget inte har tillgång till lägenheter i den utsträckning som bedöms behövas för att genomföra bostad först-metoden. Därtill anges metoden vara

resurskrävande, såväl i form av stöd för de som får en bostad som i form av tillgång till bostäder att använda för ändamålet.

Analys

Hemlöshet är ett begrepp som innefattar flera olika typer av boendesituationer, men där det förenande är att de människor som kategoriseras som hemlösa saknar stadigvarande boendeform. Socialstyrelsen definierar hemlöshet¹ utifrån fyra olika situationer:

- **Akut hemlöshet:** En person är hänvisad till akutboende, härbärke, jourboende, skyddat boende eller sover utomhus eller i offentliga utrymmen.
- **Institutionsvistelse och kategoriboende:** En person befinner sig på kriminalvårdsanstalt eller stödboende inom socialtjänsten, landstinget eller en privat vårdgivare, alternativt på ett hem för vård eller boende (HVB) eller SIS-institution, och ska skrivas ut inom tre månader. Personen har inte någon bostad ordnad inför utskrivningen. Hit räknas även personer som skulle ha skrivits ut om de hade haft en bostad.
- **Långsiktiga boendelösningar:** En person bor i en bostad som kommunen har ordnat, exempelvis försökslägenhet, träningslägenhet eller socialt kontrakt, på grund av att personen inte får tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden. Det handlar om bostadslösningar med någon form av hyresavtal där boendet är förenat med tillsyn eller särskilda regler.
- **Eget ordnat kortsiktigt boende:** En person bor tillfälligt och utan kontrakt hos vänner, bekanta eller släktingar eller har ett inneboende- eller andrahandskontrakt på mindre än tre månader hos släkt, vänner eller andra privatpersoner. Personen har av detta skäl varit i kontakt med socialtjänst eller någon annan verksamhet som ger stöd.

Därtill tillkommer personer som inte kan kategoriseras in i någon av de ovan nämnda situationerna. Sannolikt finns också ett betydande mörkertal, då många människor lever i hemlöshet med stöd från släkt och vänner istället för att söka hjälp från exempelvis sociala myndigheter.

En aktuell uppskattning från socialförvaltningen per maj 2015 gör gällande att tre hushåll vid tidpunkten befann sig i akut hemlöshet. Därutöver anges att 24 hushåll bor på vandrarhem.

Av materialet framgår att såväl bostad först-metoden som tak över huvudet-garanti är etablerade metoder för att bekämpa hemlöshet. Metoderna beskrivs i materialet som beroende av flera aktörer, i synnerhet är tillgången till lediga bostäder ett problem i hela stockholmsregionen. Arbetet beskrivs förutsätta ett gott samarbetsklimat med lokala hyresvärdar för att säkerställa tillgång till dessa bostäder.

Ett flertal insatser med relevans för frågan om tillgången till bostäder har varit under beredning och i vissa fall även beslutats under det senaste året. En konsekvensanalys av att räkna försörjningsstöd som inkomst för det kommunala bostadsbolaget JHAB har genomförts under året och beredning av ett bostadsförsörjningsprogram pågår

¹ Länsstyrelserna 2015. Hemlöshet. En fråga om bostäder. Slutrapport för Länsstyrelsernas hemlöshetsuppdrag 2012-2014. sid 13.

också. Dessutom pågår insatser för ett ökat bostadsbyggande såväl i kommunal regi som i privat dito.

Kommunstyrelsen gav den 2 februari 2015 kommundirektören uppdraget att göra en konsekvensanalys av att låta Järfällahus AB (JHAB) räkna försörjningsstöd som inkomst. I juni presenterades en utredning som beskriver ett antal aspekter av frågan. Utredaren konstaterar att de sociala kontrakten i Järfälla har kommit att få en inlåsningseffekt i det att personer med långvarigt beroende av försörjningsstöd inte får sina sociala kontrakt omvandlade till reguljära kontrakt eftersom JHAB inte godkänner försörjningsstöd som inkomst. En överenskommelse mellan socialförvaltningen och JHAB finns med innebörden att 15 lägenheter per år ska erbjudas socialförvaltningen för sociala kontrakt så länge antalet inte överstiger två procent av det totala beståndet. För närvarande överstiger antalet lägenheter två procent vilket innebär att det inte frigörs några lägenheter för sociala kontrakt. Vid sammanträde i september 2015 beslutade kommunfullmäktige att ge JHAB i uppdrag att i samarbete med socialnämnden löpande omvandla de sociala kontrakt som har funnits i två år eller mer till förstahandskontrakt även om försörjningsstöd är den enda inkomstkällan under förutsättning att hyresgästen har skött sina förpliktelser mot hyresvärderna under perioden.

Kommunfullmäktige har beslutat att det under 2015 ska tas fram ett bostadsförsörjningsprogram för kommunen. I detta program kommer bland annat behovet av bostäder för särskilda grupper, exempelvis hemlösa, att belysas.

Kommunfullmäktige har också under året givit det kommunala bostadsbolaget JHAB uppdraget att bygga 300 bostäder om året i kommunen. Dessutom pågår som noterat ett omfattande arbete med att planera områden som privata aktörer kan uppföra bostäder inom.

I sammanhanget kan påtalas att det av socialförvaltningens tjänsteskrivelse framgår att man också samarbetar med privata hyresvärdar (inklusive bostadsrättsförmedlingar som hyr ut lägenheter) för att försöka se till att få tag på bostäder i tillräcklig omfattning för att möta de behov som finns.

Överväganden

Som framgår av ovanstående redovisning sker idag många insatser som syftar till att förbättra tillgången till bostäder i Järfälla. I det ovan beskrivna bostadsförsörjningsprogrammet kommer också frågan om villkoren för sociala kontrakt i Järfälla att behandlas. Även om det finns skäl att befara att situationen på bostadsmarknaden i stockholmsregionen fortsatt kommer att präglas av ett underutbud bedömer kommunstyrelseförvaltningen att pågående insatser kan underlätta möjligheterna till att få tag i bostäder för sociala ändamål – något som av socialförvaltningen beskrivs som en nödvändig förutsättning för att kunna arbeta med metoden.

De insatser som föreslås i motionen är enligt socialförvaltningen beprövade metoder för att motverka hemlöshet. Kommunstyrelseförvaltningen anser dock, i likhet med socialförvaltningen, att det behövs ytterligare kunskap om vilka konsekvenser metoderna kan väntas ha på lokal nivå samt vilka förutsättningar och ekonomiska konsekvenser som är förknippade med respektive insats.

Barnkonsekvensanalys

- Kommer beslutet att beröra barn och ungdomar, nu eller i framtiden?
Ja, barn och unga kan drabbas av hemlöshet även om underlagen från socialförvaltningen gör gällande att det är sällsynt att det sker.

- Innebär beslutet att barns och ungas bästa sätts i främsta rummet?
Förslaget innebär att en utredning kring de föreslagna metoderna ska genomföras. Inom ramen för utredningen kan barn och ungas situation belysas.

- Har barn och unga fått uttrycka sin mening?
Nej.

Ekonomiska konsekvenser

I underlaget saknas en bedömning av hur omfattande kostnader som skulle krävas för att arbeta med de föreslagna metoderna. En sådan kalkyl bör tas fram i det fortsatta arbetet med frågan.

Slutsatser

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att motionen bifalls genom att socialnämnden får uppdraget att utreda de olika förslagen.

Christina Rapp Lundahl

Expedieras till

Socialnämnden